

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter beneficium residentiam expostulet. punct. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

fuisse illos præferre, vt latè Felin. in c. dilecti. verbo ordo scripturæ. de rescriptis. n. 4. & seqq. Ant. Gomez. i. tom. var. c. 2. n. 4. & 5. Gutierrez. c. 26. n. 10.

10 Qualiter autem hæc computatio proximitatis faciendâ est, an secundum ius canonicum, an civile? Probabilis existimo secundum ius civile faciendam esse: nam licet capellania non iure successione conferatur, conferenda tamen est iis, qui fundatori proximiores fuerint; ad cuius inuestigationem non tam canonica computatio, quam civilis, & legalis deseruit, sic Garcia 7. p. de benef. c. 15. n. 25. Excipe tamen nisi fundator consanguineos intra quantum gradum determinaret; quia ratione huius determinationis, & designationis canonicam computationem videtur accecidisse, in qua solum consanguinitas vsque ad 4. gradum extenditur. Garc. supra. n. 27.

11 Grauior dubitatio est, an beneficium, quod fundator reliquit pro suis consanguineis, possit conferri illegitimis, & spuris, si alias ad beneficia consequenda dispensatione Pontificis habiles existant? Quia in re certum esse debet, si rescripto Pontificis legitimatus sit spurus, poterit, & debet ei beneficium conferri. Quia Pontificis legitimatione præstat in Ecclesiasticis rebus, quidquid præstatet vera naturalis legitimatione; quia est integra natalium restitutio quoad spiritualia? quale est beneficium: sic expressè Garcia 7. p. de benef. c. 15. n. 46. At si rescripto secularis principis legitimeretur, dubitant plures capaxne sit beneficii consanguineis fundatoris relicti? Quia legitimatione secularis principis solum facit legitimum quoad successiones, & honores temporales, non quoad beneficia, aliâque iura Ecclesiastica. Nihilominus credo supradictio spurio legitimatione à seculari principe beneficium conferri posse, & debet, si alias habilis sit ex dispensatione ad beneficia obtinenda. Nam esto secularis princeps solum legitime possit ad temporalia, & non ad spiritualia; at legitimationem in temporalibus concedens, illegitimum facit esse de familia, genere, & parentela fundatoris, & consequenter habilem reddit, vt dispensatione accedente beneficium possit obtinere, sic Garcia supra.

Secundo videtur certum, in Hispania beneficium relictum pro iis qui sunt de familia, cognatione, domo, genere, stirpe, seu parentela, posse, & debere dari filiis illegitimis naturalibus. Quia cum hi gaudeant nobilitate parentum. l. 1. tit. 11. part. 7. de eius genere, cognatione, & familia censentur. Garcia 4. p. de benef. c. 15. n. 49.

Tertio sit certum, illegitimos spurios ex parte matris capaces esse cuiusvis beneficii, & legati pro suis cognatis relicti. Quia respectu matris nulla datur incertitudo; ac proinde sunt de eius genere, & familia. Azucedo conf. 24. à num. 37. Garcia num. 52.

12 Quapropter controversia solum est, an spectato iure communi illegitimus naturalis, & spurus ex parte patris capax sit beneficii relicti pro consanguineis fundatoris? Communis sententia affirmat spectanda esse verba instituentis; si enim verbis iuris vltus fuerit fundator, illegitimus in hac prouisione locum non habet: secus si vltus fuit verbis naturæ, seu naturaliter cognationem significantibus: sic Perez de Lara lib. 2. de capell. & annuissar. cap. 2. à num. 25. Garcia 7. p. de benef. cap. 15. à num. 39. & 46. Quod si inquiras, quando censeatur fundator vti verbis civilibus, quando naturalibus? Respondeo vti verbis civilibus, quoties vltus fuerit nomine familiae, generis, cognationis, stirpis, aut consanguinitatis. Quia hæc nomina à iure inuenta sunt. At verbis naturalibus vti, si descenditiam, & consanguineorum verbis vtatur, dicens instituendum esse aliquem ex suis descenditibus, vel consanguineis. sic Gonzalez gloss. 5. n. 121. Garcia supra n. 39. & 35. Regulariter autem semper præsumendum est verbis naturaliter significantibus vltum fuisse. Quia hæc in dispositione hominis attenduntur, quando aliud expressè non constat iuxta leg. fin. Cod. de his qui veniam aratis leg. non aliter ff. de legat. 3. Et quia hæc interpretatio fauorabilior est ipsi illegitimis, & etiam fundatori, qui illos præsumitur amare. Deinde spectandus est communis modus loquendi, & an materia subiecta petat excludere, vel potius includere illegitimum. sic Gonzalez gloss. 5. à n. 123.

Ex quo ipse infert spurium, & illegitimum aliàs habilem admittendum esse ad capellania, & legatum relictum pro iis qui sunt de genere, & cognatione fundatoris. Nam licet hæc verba civilia sint, & ex illis videatur illegitimus exclusus: at quia ex communi modo loquendi, & materia subiecta non excluditur, ideo debet admitti, & placet mihi hæc doctrina, tamen Garcia dicta 7. p. c. 10. n. 53. contradicit.

13 Sed quo loco spurus, & illegitimus admittendus est ad legatum, donationem, capellania pro consanguineis fundatoris relictam?

Dicendum est, si concurrat in æquali gradu cum legitimo, nequam admitti posse, sic vt indubitatum firmat Gonzalez gloss. 5. n. 124. Garcia 7. p. de benef. c. 15. n. 53. circa finem. At si illegitimus proximior sit fundatori quolibet alio legitimo, censeat Garcia supra n. 47. & Zeual. q. 762. à n. 24. illegitimum præferendum esse stante dispositione testatoris, quod proximior consanguineus præferatur; quia ille illegitimus est consanguineus; & proximior. Quod si ex testatoris dispositione non esset obli-

gatio proximitatem eligendi, affirmare debent supradicti doctores illegitimum, & spurium eligi posse, quantumvis remotum, exclusis legitimis propinquiioribus, quia est æque ac legitimis consanguineus.

Cæterum oppositum probabilis existimo, nempe stantibus legitimis nequam eligi posse illegitimum, tamen si propinquoior sit. sic Peregrin. de fiduciam ff. ori. 2. 2. n. 89. Man. Rod. 1. tom. sum. ap. 106. n. 8. ad finem. Ioann. Gutierrez. præf. quasi lib. 2. quæst. 67. circa finem. num. 4. Ratio est; quia legitimus remotior nobilior est quolibet propinquoior illegitimo. Deinde si stantibus legitimis possit electio esse illegitimo; quia omnes sunt æque de familia, possit illegitimus concurrentes in eodem gradu proximitatis cum legitimo eligi à patrono. Quia ipse solum tenetur eligere ex consanguineis fundatoris, qui proximior facit: potius autem nullum legitimum proximiorum esse illegitimo. Ergo nullus legitimus necessario præzeligitio est: quia qualitas legitimatis non constituit legitimum propinquoiorum; ac proinde præferendum illegitimo, inde conuenit cuiuslibet illegitimo etiam propinquoior præferendum esse: quia propinquoitas proueniens ex legitimatione quantumvis remota, vincit quamlibet propinquoitatem illegitimi. Et per hæc sit facta contrario fundamentum.

DISPUTATIO V.

De beneficiorum oneribus, & vilitatibus.

PLYRA sunt onera beneficiorum, pluresque illorum vilitates. Onus beneficiorum est fidei professionem facere, cum beneficium recipitur: officium diuinum quotidie recitare, choro assistere, in loco beneficii residere, ordines beneficio annexos suscipere. Vilitas vero beneficiorum est fructum perceptio, exemptio à foro secularium iurisdictione à gabellis, & tributis, & tandem titulum concedere ad ordines recipiendos. De obligatione faciendi professionem fidei latè egimus 1. p. r. 4. de fide. d. sp. 1. p. n. 19. De assistentia in choro, officioque diuini recitatione, r. 7. dictum est. De fructuum vero perceptioe, illorumque dominio, distributione, & alienatione. Tum in tract. de charitate, d. sp. de elemosyna. Tum tract. 12. plura diximus. De exemptione vero à foro seculari, immunitate à gabellis satis egimus r. 1. o. r. 12. De titulo, quem præbet beneficium ad ordines suscipiendos, r. de ordine agendum est. Restat ergo nobis specialiter agendum de obligatione residendi in loco beneficii, ordinesque beneficio annexos suscipiendi.

PUNCTVM I.

Qualiter beneficium residentiam expollet.

- 1 Duplex est beneficium, curatum, & simplex, & qualiter simplex residentiam expollet.
- 2 Beneficium curatum non solum iure positio, sed naturali diuino residentiam expollet.
- 3 Contrarium descendit immerito Catharinus.
- 4 Satisfit eius rationibus.
- 5 Non excusatur ab hac obligatione, esto beneficium modici valoris sit, neque ex eo quod conditorem habeat.
- 6 Iure item naturali diuino tenetur residere, quia beneficium habens curam animarum exteriorum possideret.

Beneficium duplex est, curatum, & simplex; vtrumque residentiam expollet iure ipso. At ex generali consuetudine beneficia simplicia libera sunt à residentia. Quia nullum aliud officium habent annexum præter horarum recitationem, quæ vilibet fieri potest: sic aliis relatis Flamin. d. rescript. lib. 1. q. 10. n. 66. & 67. Cæsar. de Grassis deest. 15. n. 3. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. n. 80. & gloss. 15. n. 26. Garcia de benef. 3. p. cap. 2. n. 3. Excipe tamen dignitates, & canonicatus Ecclesie Cathedralis, & aliquarum Ecclesiarum collegatarum, qui ex præscripto Concilii, aut specialibus statutis in suis Ecclesiis resident, & horis canonicis assistere tenentur (sub prioritate distributionum, & fructuum, de qua assistentia, tract. 7. d. sp. 3. d. 1. diximus).

2 Beneficium vero curatum, sub quo intelligi Episcopatum, dignitatem, cui est animarum cura annexa, & quolibet aliud parochiale beneficium, non solum ex iure positio, sed etiam ex iure diuino naturali; residentiam expollet: colligitur apertè ex Trident. sess. 6. cap. 1. & sess. 23. c. 1. de reform. ubi eadem statuitur præcepto diuino omnibus pastoribus animarum mandatum esse omnes (uas agnoscere, & sacramenta eis ministrare, factificium pro eis offerre, verbi diuini prædicatione eas pasturare, ac tandem exemplo, aliisque mediis ad virtutem excitare, & in cætera munia pastoralia incumbere. Quæ vt præterea, necessario

DE
HASTI
PALATI
TOR
II

excusatio presentiam corporalem illorum; qui ea prestare debent, expostulant; Cum autem ipsi pastores ex vi sui officij, & muneris ea prestare teneantur: sic sane corporaliter omnibus ad se debent. Nam licet aliquando per alios id rectius fieri possit, hoc non excusat pastores a nativa obligatione, quam habent oves suas cognoscendi, regendi, & pascendi: si enim ipsi alius possent curam pro libito committere, non ministri pastores, & dispensatores, sed domini dicerentur. Sunt igitur obligati eis assistere: & ita tenent post alios antiquiores Couart. 3. *cap. 13. n. 9. Valent. 1. tom. disp. 10. q. 3. p. 1. Nauarr. cap. 25. n. 11. Salzedo pract. cap. 52. Garcia de benef. 3. p. cap. 2. n. 16. Azor. 2. p. l. 7. c. 4. q. 1. & 2. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 153. Valq. opusc. de benefic. cap. 4. §. 2. dub. 1. August. Barbosa 3. p. de potest. ep. alleg. 53. n. 4.*

Constat huius recepte conclusionis defendit Catherinus in apoloq. de residentia contra Sorum, & Mirandum, iis rationibus permotus. Nullam in scriptura esse locum: ex quo haec obligatio colligatur: solum enim in scriptura habetur, quod debeant pastores populum sibi commissum pascere, quod sane fieri potest per alios, sicut de facto fit, cum vrgenti necessitate pastores absint. 2. Saepo ob amplitudinem dioecesis assignatur episcopo coadiutor, cuius regimine, & administratione censetur ipse populum sibi commissum regere, cum tamen per se ipsum non regat. 3. solet episcopus plures parochiales Ecclesias suae dignitati annexas habere, quae per vicarios perpetuos, aut temporales regit, & non per seipsum; potest ergo obligationi regendi populum fieri satis, media interposita persona. 4. Christus Dominus non instituit dioeceses, & parochias, sed earum institutionem, & diuisionem Pontifici commisit: poterit ergo Pontifex in sua institutione dispensare & designat alicui dioecesim alteri regendam committere, & consequenter poterit a residentia liberare. 5. Si iure diuino beneficii curam obligari essent in suis beneficiis residere, non poterit Pontifex dispensare, sed solum interpretari, & declarare, quando cesset obligatio. Facta ergo interpretatio in vno casu, non erit necesse nouam interpretationem in alio simili expostulare, sed quilibet poterit superiori inquisito abesse.

4 Sed haec argumenta leuia sunt, vt à communi, & probata Trident. sententia recedamus. Ad 1. dico sufficienter colligi obligationem residendi ex officio pastoris, qui debet proprias oves agnoscere, ad virtutis officium suo exemplo promouere, eas sua presentia consolari; quae vt expressè dicit concil. d. cap. 1. sess. 23. nequaquam ab iis praestari, & impleti possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt sed mercenarium more deserunt. Neque obstat quod aliquando ex vrgenti necessitate ab hac obligatione excusentur, & mediis mercenariis eis fiat satis quia id rectus ordo charitatis expostulabat, obligationem tamen natiam, & propriam non tollit, sed suspendit. Eadem ratione ad 2. & 3. respondetur. Adde si episcopus per se obligatus non esset sacramenta ministrare in ecclesiis in quibus vicarios constituit, episcopus comparatione illatum ecclesiarum non esset parochus, sed dominus, qui parochos constituit, neque in illis residere teneretur: Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 53. n. 78. Gonzalez gloss. 6. num. 97. & 98. Potest autem obligatus esse sacramenta ministrare, & tali obligationi sufficienter satisfacere vicarios designans, eo quod non possit per se omnibus ecclesiis inseruire, vt contingit in dioecesi Calagurritana, in qua episcopus est curatus fere omnium ecclesiarum parochialium, & huic obligationi satisfacit vicarios designans. Gonzalez gloss. 6. ad n. 65. Ad 4. nego Christum Dominum non instituisse dioecesis, & parochiam in genere, cum episcopatus, & parochiale beneficium instituit: concedo tamen, diuisionem dioecesium, & parochiarum non fecisse, sed Pontifici faciendam commississe: at inde non inferitur posse Pontificem assignata alicui dioecesi, & episcopo collata ab obligatione residendi pro libito liberare. Quia haec obligatio (supposita assignatione, & beneficii retentione non ex Pontifice, sed ex iure diuino naturali prouenit. Ad 5. dico grauem esse inter doctores controuersiam, an in obligatione iuris diuini cadat dispensatio, vel solum interpretatio; de qua late diximus, 3. part. tract. 3. de legib. disp. 6. p. 2. & 3. ubique, vt probabilius, resoluimus non cadere dispensationem, sed interpretationem: sed non inde inferitur ad similem casum propria auctoritate fieri posse: quia licet casus sit similis, circumstantiae extinsecæ forte similes non sunt: negari enim non potest saepe ob multiplicatas causas absentiae graui inconuenientia sequi, si absentia concedatur: ideoque causa, quae aliquando reputata fuit legitima, alio tempore illegitima, & insufficientis erit, eo solum quia multiplicatur, & ex multiplicatione inconuenientia sequatur. Debet ergo semper iudicium, & declaratio superiori remitti. Adde esto concederemus (quod non est concedendum facta in vno casu authentica declaratione, posse beneficiatum ad alium similem casum ea declaratione vti, absque eo quod aduersus ius diuinum procederet ad cum iure positivo ecclesiastico casum sit, ne longo tempore à suo beneficio absit absque approbatione superioris legitima manifestè inferret ius ecclesiasticum violatum.

5 Ab hac obligatione non excusatur beneficiatus curatus. *Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.*

etiam si beneficium modici valoris sit: Quia modicus valor non tollit, quin populus regimine, & administratione indigeat, colligitur ex cap. conuenerunt, de clerico non residente & tradit Rebuff. in tract. nominat. q. 9. n. 27. Valer. Reginald. in practi. fori penitent. lib. 30. tract. 3. n. 294. vers. si obicitus. Aug. Barbosa 3. p. de potest. episc. allegat. 53. n. 70. Neque item videtur excusatus, etiam si coadiutor cum futura successione ei à Pontifice concedatur: quia ob coadiutoris assignationem non eximitur parochus à cura, & obligatione beneficii, sed solum censetur in eius leuamen: sic pluribus decisionibus comprobatur Garcia 3. p. de benefic. c. 2. n. 173. & 178. Gonzalez gloss. 5. §. 9. num. 30. Præterea in practi. episcop. 2. p. cap. 3. num. 27. Summa bullarum verbo residentia in vers. præter summistas. Vgolin. de officio episcopi cap. 15. §. 3. ad finem, & cap. 54. numer. 3. Barbosa alleg. 53. numer. 97.

6 Sed quid dicendum de beneficio curam animarum exactorem duntaxat habente, nempe visitare, corrigere, excommunicare, suspendere, & interdiceret; An, inquam, de illo pronus teneatur iure diuino naturali in suo beneficio residere: Respondeo iure naturali diuino hanc esse obligationem; quia ius diuinum naturale obligat quemlibet suum munus, & officium exequi, nisi necessitas, vel maior utilitas eum excuset: si alius relatis Valq. opusc. de benefic. cap. 4. §. 2. art. 2. dub. 1. nu. 179. Azor. 2. part. l. 7. c. 4. q. 3. Et facit pro hac parte, quod huiusmodi beneficia iurisdictionalia comprehenduntur sub bulla Pii V. de residentia parochorum: quae incipit capientes. Deinde capellanus, & coadiutores Rectorum, quamuis beneficia non habeant quia nomine suo non inferuntur, sed alieno obligati sunt residere, quia alias satisfacere muneris suo non possunt. Gonzalez gloss. 5. §. 9. num. 17. Riccius resolut. 393. ampliat. 5. Barbosa allegat. 53. num. 78. Garcia 3. part. cap. 2. num. 164. & seqq. Quod à fortiori procedit in vicariis, & coadiutoribus perpetuis auctoritate Romani Pontificis designatis. Lessius lib. 2. cap. 34. num. 160. Garcia Gonzalez, Barbosa supra, & in declarat. concil. num. 8. & in sine num. 10.

PUNCTVM. II.

Quo in loco beneficiatus residere debet, vt obligationi residendi satisfaciatur.

- 1. Proponuntur certa, tum de episcopis, tum de parochis.
- 2. Quid de habente duas parochias.
- 3. Quid de habente parochiale beneficium cum canonicali?

2. **C**onstat in loco beneficii residentiam esse debere, sed qualiter hoc intelligatur est aequalis dubitatio, tum in Episcopis, tum in parochis. Episcopi namque non solum debent in dioecesi residere, sed insuper hortatur concilium sess. 23. cap. 1. ne tempore aduentus, quadragesimæ, natiuitatis, resurrectionis Domini, & pentecostes, & corporis Christi à sua Ecclesia cathedrali absint, nisi Episcopalia munia in sua dioecesi aliò vocent. Non tamen videtur peccatores mortaliter, si in sua dioecesi residentes illis temporibus à suis Ecclesiis aliquando absint; quia concilium non præcipit, sed admonet, & hortatur.

Parochus item debet intra limites suae parochiae habitare, quod si ibi domum non habeat propriam, compellendus est conducere; neque satisfaciatur nisi ita prope sit vt moraliter intra limites suae parochiae habitare censetur colligitur ex 21. & 25. declarat. quam adducit Garcia 3. p. ca. 2. n. 179.

2. Qui vero duas parochias vnitas habuerit, debet in digniori residere quod si non constet quæ sit dignior: in frequentiori si vero vna sit extra, alia intra ciuitatem, in ea quæ est intra residere debet: sic decilum referunt Garc. supra Barbosa in remission. conc. ad dict. cap. 1. sess. 23. & 3. part. de potest. episcop. al. 53. num. 73. Si vero non constet quæ sit principalior, quæ frequentior, & vtraque extra ciuitatem existat poterit in qua ma iuerit residere. Garcia dicto cap. 2. num. 179. in 16. declarat. & 12. part. cap. 2. num. 45. Barbosa de potest. episcop. allegat. 53. num. 82. Si autem Ecclesia sit in loco vbi minor pars parochianorum habitat, & maior pars habitat longe in oppidis, parochus debet prope Ecclesiam habitare, & alijs succurrendum est iuxta loci antiquam consuetudinem. Garcia supra in 20. declarat. Barbosa num. 71.

3. Verum si quis ex dispensatione habeat parochiale beneficium & canonicatum seu dignitatem in cathedrali, teneatur in parochiali, esto non sit beneficium dignius, residere: quia animarum cura præcipue spectanda est, & residens in parochiali lucratur fructus, non tamen distributiones canonicatus seu dignitatis: sic statutum est à Pio. V. in sua constitutione incipiente Capientes edita Ibi. Julij 1568. & est in ordine 64. notauit Gonzalez gloss. 9. num. 70.

Garcia 12. p. de benefic. cap. 2. numer. 40.

**